

Oulun kaupungin esitys maakunnallisesta työllisyysalueesta

Yleistä uudistuksesta

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu työ- ja elinkeinotoimistoilta siirtyy kunnille 1.1.2025. Tämä on kunnille uusi valtionosuustehtävä, jonka rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa. Kunnan rahoitusvastuu laajenee.

Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalveluiden tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta yhdessä kuntien elinvoimapalveluiden kanssa. Kun työllisyys- ja koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta.

TE-palvelut siirretään kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee olla maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa ja niiden tulee muodostaa työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Siirtyviä tehtäviä hoitavan henkilöstön siirtyminen TE-toimistoista, ELY-keskuksista ja KEHA-keskuksesta katsotaan liikkeen luovutukseksi.

Kunnilta vaadittavat toimenpiteet

Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta ja ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä. Valtioneuvosto voi tietyin laissa määritellyin perustein myöntää järjestämisvastuun työllisyysalueelle, jonka työvoimapohja on alle 20 000 henkilöä. Poikkeuslupa edellyttää, ettei palveluiden saatavuus alueella vaarannu.

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle sopimus yhteisestä toimielimestä tai kuntayhtymän perussopimus. Sopimus on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle kahden viikon kuluessa yhteistoimintasopimuksen tai perussopimuksen hyväksymisestä.

Työllisyysalueen kuntien on toimitettava Työ- ja elinkeinoministeriölle suunnitelma, josta tulee käydä ilmi:

- laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen
- laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut
- toimipisteiden määrä ja sijoittuminen
- yhteistyötahot ja –muodot
- työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen
- varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Valmistelutilanne Pohjois-Pohjanmaalla

Pohjois-Pohjanmaan kuntien valmius uudistukseen valmistautumiseen vaihtelee kunnittain. Osin tästä johtuen Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt kuntien palveluiden suunnittelua ja organisointia tukevan hankkeen, joka tuottaa tietoa työllisyysalueiden muodostamisen tueksi, tietoa rahoituksesta sekä uudistuksen vaikutuksista kuntatalouteen.

Hankkeessa on laadittu vaihtoehtoiset tarkastelut/skenaariot Pohjois-Pohjanmaan työllisyysalueiden vaihtoehtoista ml. tulevaisuustarkastelu eri vaihtoehtojen tulevaisuuden kehityksestä huomioiden mm. väestö- ja työvoiman määrän kehitys.

Esitys maakunnallisesta mallista

Pohjois-Pohjanmaa on pitkien etäisyyksien maakunta eikä maakunta muodosta yhtenäistä työssäkäyntialuetta. Maantieteellisen yhtenäisyyden puuttumisen lisäksi Pohjois-Pohjanmaalla on vaikeuksia täyttää uudistukseen sisältyviä muita järjestämiskriteerejä. Työmarkkina- ja työssäkäyntialueita on useita, eivätkä ne aina täytä vaadittavaa 20 000 työvoimamäärää. Edellä mainittujen syiden vuoksi riittävien resurssien kokoaminen yhdenvertaisten palveluiden turvaamiseksi kaikkialla maakunnan kuntien alueella ei ole mahdollista.

Oulun kaupunki on Pohjois-Pohjanmaan liiton pyynnöstä selvittänyt mahdollisuutta yhden koko maakunnan kattavan työllisyysalueen perustamiseksi Pohjois-Pohjanmaalle.

Oulu on tehnyt maakunnan kuntajohtajien kokouksessa 18.4. esityksen maakunnallisesta mallista. Esitys perustuu ajatukseen, jonka mukaan Oulun kaupunki ottaa järjestämisvastuun lakisääteisistä tehtävistä koko maakunnan alueella, mutta varsinainen lakisääteisten palvelujen tuottaminen tehdään sopimusperusteisesti kuntien toimesta. Maakunnallisen mallin edellytyksenä on, että mukana ovat kaikki maakunnan kunnat.

Maakunnallisen mallin rakennetta ja reunaehdoja on esitelty liitteenä olevassa asiakirjassa. Oulun kaupunki ei pysty jalostamaan mallia eteenpäin, jos mallista ei ole riittävää yksimielisyyttä.

Oulun kaupungin esitys

Oulun kaupunki pyytää kuntanne kannanottoa esitettyyn maakuntamalliin.

- A) Onko kuntanne valmis sitoutumaan yhteiseen maakunnallisen mallin valmisteluun esitellyltä pohjalta?
- B) Jos ette ole valmis sitoutumaan esitettyyn malliin, niin olisitteko valmis ostamaan vastaavat keskitetyt palvelut Oulun kaupungilta tilanteessa, jossa päätätte tehdä oman työllisyysalueen?

Pyydämme vastauksianne viimeistään 5.5.2023. Vastaukset pyydämme lähettämään osoitteeseen kirjaamo@ouka.fi.

LIITE Maakunnallisen mallin rakenne ja periaatteet